

Centre for Scandinavian Studies Copenhagen – Lund

LUND UNIVERSITY

Skandinaviska studier bedrivs idag världen över, och i många länder utgör de ett växande studiefält med såväl spetsforskning som omfattande utbildningsutbud inom flera ämnesområden.

Centre for Scandinavian Studies Copenhagen – Lund (CSS) startade sin verksamhet 2010 och bygger på ett samarbete mellan Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab (INSS) vid Köpenhamns universitet och Språk- och litteraturcentrum (SOL) vid Lunds universitet. CSS är en form av nätverk i vilket en rad olika utbildnings- och forskningscentra i och utanför Norden står i tät förbindelse med varandra. Centrets målsättning är att bli världsledande vad gäller forskning och avancerad utbildning inom det skandinaviska eller nordiska kulturområdet, och just samarbetet mellan SOL och INSS – två av Nordens största och mest framstående humanistiska universitetsinstitutioner – ger centret en tung internationell slagkraft. Verksamheten är inriktad på att sprida information om den utbildning och forskning med inriktning mot skandinaviska studier som bedrivs vid Lunds respektive Köpenhamns universitet och som samordnas av CSS. Genom sin hemsida och webbgemenskap, genom sina nyhetsbrev och digitala publikationer, samt genom att arrangera offentliga seminarier, workshopar och konferenser, arbetar centret för en målmedveten humanistisk informationsförmedling – såväl inom som utanför Norden.

CSS:S HUVUDUPPGIFTER

En av CSS:s huvuduppgifter är att exportera den skandinaviskt orienterade forskningen och utbildningen vid Lunds respektive Köpenhamns universitet till skandinavier i andra länder. Detta har skett, och sker, exempelvis genom arrangerandet av kurser, seminarier, symposier och konferenser för utländska forskare, phd-studenter och master-studenter. En annan huvuduppgift är att importera ett internationellt perspektiv på vår inhemska forskning och utbildning. Många forskare och lärare vid

våra institutioner har nämligen insett att ett strikt nationellt studium av nordiska språk och nordisk kultur inte längre är hållbart i en värld som präglas av globalisering. Vi har därför vidgat perspektivet och studerar den nordiska kulturen i förhållande till andra kulturer, både västerländska och icke västerländska. Därför lägger vi i vår forskning och utbildning stor vikt vid sådana teman som utmärker Norden i ett internationellt sammanhang, till exempel frågor som berör modernitet och välfärd, natur och miljö, jämlikhet och genus samt barn- och ungdomskultur.

Intresset för den nordiska kulturen har som nämnts vuxit utomlands de senaste decennierna. Det gäller till exempel Asien. För närvarande etableras institutioner för skandinaviska studier vid universiteten i Hyderabad i Indien samt Dhaka i Bangladesh. I Kina och Japan pågår sedan länge omfattande aktivitet på området, särskilt i det förra landet, där intresset för nordiska angelägenheter är på stark frammarsch. Störst aktivitet är det alltså i Nordamerika, speciellt i USA, där det finns fler än 50 institutioner och organisationer – av sammanlagt cirka 250 utanför Norden – där man bedriver forskning och utbildning i Scandinavian Studies. (I Sydamerika däremot saknas för närvarande aktivitet.) I Tyskland, som ligger på andra plats efter USA, finns 25 lärosäten och organisationer som bedriver omfattande utbildning och forskning i skandinavistik; i Ryssland, Frankrike, Italien, Polen, Storbritannien och de baltiska länderna (samtantagna) finns ett tiotal vardera.

INTERNATIONAL WEB COMMUNITY FOR SCANDINAVIAN STUDIES

För att snabbt och effektivt nå ut med våra idéer och vår verksamhet, lanserade vi den

24 september 2013 en unik forskningsportal i skandinaviska studier. International Web Community for Scandinavian Studies (IWCSS) är den enda i sitt slag i världen och resultatet av ett omfattande inventeringsarbete.

Den globala nätgemenskapen fungerar som en överordnande informationsportal, ett mångsidigt kommunikationsforum och en interaktiv forsknings- och utbildningsdatabas för organisationer, projekt och individer verksamma världen över inom skandinaviska studier. Forskare, lärare, studerande och kulturförmedlare med nordiska intressen samverkar inom IWCSS, vars diskussionsforum är öppet för alla men kräver medlemskap för aktivt deltagande. Nätgemenskapen syftar genom sina olika kommunikationsverktyg till att gynna såväl det regionala som det internationella informationsutbytet. Varje månad utgår ett tvåspråkigt Nyhetsbrev/Newsletter till medlemmarna, vilket efter en inledande fas hösten 2013 med övervägande öresundsregioninriktad information fr.o.m. ingången av 2014 övergår till ett internationellt informationsutbyte, där IWCSS:s medlemmar bidrar till nyhetsflödet.

AKTUELLA OCH KOMMANDE FORSKNINGSPROJEKT OCH KONFERENSER

CSS initierar forskning och arrangerar konferenser på flera områden, både i Norden och i övriga världen. I en ny undersökning av språkforskarna Mari Bacquin och Robert Zola Christensen, verksamma vid SOL, granskas förståelsen av danska i Sverige och svenska i Danmark. Av studien, som fått ovanligt stort genomslag i media och där drygt 400 gymnasieelever från skolor i Malmö och Köpenhamn deltog, framgår det att svenskarna är de som har det besvärligast med grannspråket: hela 89 procent tycker att det är svårt att förstå danska. Vid besök i Danmark väljer därför 42 procent att använda engelska. För att uppmärksamma den tilltagande bristen på dansk-svensk språk-

förståelse inbjöd CSS och Föreningen Norden till ett dagslågt seminarium i Lund den 15 november 2013, "Från grannspråk till främmandespråk", där språkforskare, utbildningsansvariga och politiker diskuterade vad som sker och vad som bör göras inför ett fullsatt auditorium.

I forskningsprojektet "Expressivt och nyktert. Dansk och svensk bankdiskurs på Facebook" ska Henrik Rahm och Robert Zola Christensen undersöka hur kommunikationen går till mellan Nordea och dess kunder på Facebook, både för Nordea Sverige och för Nordea Danmark. På så sätt kan liknande kommunikativa sammanhang jämföras för de två grannspråken och grannkulturerna. I analysen undersöks vilka slags texter som används (t.ex. Nordeas egenreklam, Nordeas preventiva kundmeddelanden och irriterade kunders frågor), vilka stilar som möts och bryts samt sist men inte minst det expressiva språkbruket hos kunderna. Just kundernas frågor och kommentarer på Nordeas Facebook-sida ger en unik möjlighet att analysera det vardagliga och levande språkbruket i ett socialt medium på ett sätt som gör det möjligt att förstå skillnader och likheter mellan grannspråken och grannkulturerna. Nordeas med nödvändighet nyktra och neutrala svar (liksom Nordeas texter i övrigt) är ett utmärkt material för att förstå företagskulturens kommunikation.

Två forskningsprojekt kring Skandinavien mediekultur har också lanserats; båda tillvaratar befintlig kompetens inom centret samtidigt som nya externa kolleger knyts till verksamheten. I det ena projektet, "Scandinavian Media Culture 1814–2014: A Comparative History (SMC)", jämförs mediesystem och mediebruk i Skandinavien under en period som dels var avgörande för nationalstaternas framväxt, dels introducerade moderna massmedier. I det andra, "The Newsreel Network (TNN)", jämförs nyheter mellan länder och i olika medier över tid, företrädesvis i den nordiska regionen. Båda forskningsprojekten leds av

Mats Jönsson och genomför workshops och konferenser med deltagare från bland annat Stanford, Yale, Sorbonne och UCL. Resultat från några av pilotstudierna har redan publicerats internationellt.

I det omfattande forsknings- och bokutgivningsprojektet "Skandinavisk kanon" ska den mest inflytelserika litteraturen inom Skandinavien kulturella och politiska historia undersökas. Projektet är inriktat på det skandinaviska identitetsformandets litterära kulturarv och hur det har processats nationellt, regionalt och internationellt, med viktiga förskjutningar mellan nationella självförståelser, skandinavisk identitetsreflektion och omvärldens syn på skandinavisk särprägel. Den skandinaviska kanons betydelse och innebörd varierar väsentligt beroende på vilka nationella, regionala eller internationella perspektiv som tillämpas. Forskare med världsledande kompetens i dessa olika perspektiv kommer att knytas till projektet, som förankras vid ett antal lärosäten både inom och utom Skandinavien men leds och administreras av Anders Mortensen och Robert Zola Christensen vid CSS i Lund. Projektet ska avsätta en serie forskningsvolymerna som undersöker viktiga linjer i den skandinaviska exceptionalismens litterära kanon. Till dessa volymer knyts antologier väl ägnade för såväl individuella studier som diskussioner i offentligheten om litteratur som starkt bidragit till att forma nationella självförståelser, skandinavisk identitetsreflektion och omvärldens syn på skandinavisk särprägel.

En särskild satsning som delvis sker inom ramarna för "Skandinavisk kanon" är den konferens om skandinavisk kosmopolitism under upplysningstiden, med särskilt fokus på den internationellt kände abolitionisten, ekonomen och skriftställaren Carl Bernhard Wadström (1746–1799), som CSS arrangerar tillsammans med The Swedenborg Society och The Anglo-Swedish Society, båda med säte i London. Konferensen, "The 2015 International Carl Bernhard Wadstrom Conference on Human

Rights and the Abolition of Slavery", kommer att äga rum i Bloomsbury, London den 2–4 juni 2015.

En stor nordisk litteraturhistoria med titeln Nordens litteratur kommer att ges ut av Studentlitteratur 2015. Utifrån ett komparativt perspektiv studeras litteraturen i de nordiska länderna från äldsta tid till idag som en enhetlig företeelse. För första gången blir alltså svensk, dansk, finsk, grönländsk, isländsk, norsk och samisk litteratur behandlade inte som isolerade eller statiska storheter utan som litteraturer som samspelar inbördes och med andra litteraturer. En av de två av redaktörerna är Rikard Schönström (CSS och SOL), och projektet sysselsätter för närvarande ett tiotal skribenter från olika universitet i Sverige. Den riktar sig i första hand till studenter i litteraturvetenskaplig grundutbildning och lärarutbildning men lämpar sig även för en litteratur- och kulturintresserad allmänhet.

Fil Dr Daniel Möller
Informationsansvarig CSS

The scope of research and education in the field of Scandinavian studies is currently expanding around the world, and is a growing field of study in many countries, encapsulating education programs in several disciplines.

Beginning operations in 2010, The Centre for Scandinavian Studies Copenhagen – Lund (CSS) is based on a collaboration between the Department of Scandinavian Studies and Linguistics at Copenhagen University (INSS) and The Centre for Languages and Literature at Lund University (SOL). CSS takes the form of a network in which a variety of educational and research centers, in and outside the Nordic countries, enter into close communication with one another. The cooperation between SOL and INSS – two of the largest and most prominent humanist university institutions in Scandinavia – endows the center with a strong international profile.

The Centre for Scandinavian Studies aims to become a world-class authority in research and advanced education in Scandinavian culture. Primarily, the center disseminates information regarding education and research with a focus on Scandinavian studies conducted at Lund and Copenhagen University and coordinated by CSS. Our global web community (see below) is intended to function as a general information portal, a multi-faceted forum for communication, and an interactive research and study basis for organizations, projects and individuals across the world in the field of Scandinavian Studies.

CSS'S MAIN TASKS

One of CSS's main tasks is to export Scandinavian-oriented research and education at Lund and Copenhagen University to students and scholars of Scandinavian studies in other countries. This objective is achieved through, for instance, the organization of training courses, seminars, symposia and conferences for foreign scholars, PhD-students

and Master's students. Another of the center's tasks involves importing international perspectives on our national research and education. Many researchers and teachers at our institutions have recognized that the strictly national-based, or localized, study of Scandinavian languages and culture is no longer viable in a globalized world. We therefore study Nordic culture in relation to other cultures, both Western and non-Western. Our research and education emphasizes themes that situate Nordic countries in an international context, such as issues relating to modernity and prosperity, nature and the environment, equality and gender, and youth culture.

The interest in Nordic culture has, as mentioned above, grown abroad in recent decades – not least in Asia. There are, for example, newly established institutions for Scandinavian Studies both at the University of Hyderabad in India and in Dhaka in Bangladesh. In China and Japan we find extensive activity in the field.

The most pronounced interest in Scandinavian Studies abroad is in North America, where there are more than 50 institutions and organizations – out of about 250 outside the Nordic countries – conducting research and education in Scandinavian Studies. In Germany, second only to the U.S. in terms of its interest and participation in the field, there are 25 higher education institutions and organizations engaged in extensive training and research in Scandinavian Studies. Russia, France, Italy, Poland, Britain, and the Baltic countries (taken together), account for a dozen each.

INTERNATIONAL WEB COMMUNITY FOR SCANDINAVIAN STUDIES

On September 24, 2013 CSS launched a unique research portal in Scandinavian studies; a vehicle for the communication and advertisement of our research and business. The International Web Community for Scandinavian Studies (WCSS) is the only one of its kind in the world.

The Web Community is a multi-faceted forum for communication and interactive research – an educational database for organizations, projects and individuals worldwide, who are active in the field of Scandinavian studies. Scientists, teachers, students and cultural mediators with an interest in Nordic language and culture can come together and interact within IWCSS. The IWCSS discussion forum is open to all, but requires membership for active participation. Through its various communication tools, the online community stands to benefit from both regional and international exchanges of information. Each month, members receive our bilingual (Swedish/English) newsletter. After an initial phase, focused primarily on the Öresund region, which took place during the autumn of 2013, the newsletter is now host to an international exchange of information, with IWCSS members contributing to the news.

CURRENT AND FUTURE RESEARCH PROJECTS AND CONFERENCES

CSS initiates research and organizes conferences in a number of areas, both in Scandinavia and around the world. In a recent survey, the linguists Mari Bacquin and Robert Zola Christensen, both employees of the Centre for Languages and Literature (SOL) at Lund, examine the understanding of Danish in Sweden and Swedish in Denmark. The study, which has garnered unusually widespread media coverage, involved more than 400 high school students from schools in Malmö and Copenhagen. Results of the study illustrate

that, of the two nationalities involved, Swedes have the greatest difficulty comprehending their neighboring language: 89 percent of Swedish students found it difficult to understand Danish. When visiting Denmark, 42 percent choose to speak English for the purposes of clarity. In order to draw attention to the declining levels of mutual comprehension between Danish and Swedish, CSS and the Nordic Association hosted a one-day seminar in Lund on November 15, 2013. Entitled, "From Neighboring Languages to Foreign Languages," the seminar invited linguists, educators and politicians to discuss the current status of mutual language comprehension between Danes and Swedes, and to propose solutions for improved comprehension in the future.

One of CSS's ongoing research projects, led by Henrik Rahm and Robert Zola Christensen, is entitled, "Expressive and Sober: Danish and Swedish Banking Discourse on Facebook". The project investigates the nature of communication between the Swedish and Danish branches of the bank Nordea, and the bank's customers on Facebook. In this way, similar communicative contexts are utilized to compare the two neighboring languages and cultures. The analysis examines the kinds of texts used (for instance, Nordea's own advertising, Nordea's disclaimer statements, and questions from annoyed customers), the comparison and contrast of styles, and last but not least, the expressive language of the customers. Customer questions and comments on Nordea's Facebook page provides a unique opportunity to analyze the everyday and living language in a social medium, and to observe the differences and similarities between neighboring languages and neighboring cultures. Furthermore, Nordea's necessarily sober and neutral responses provide excellent material for understanding the communication strategies involved in corporate culture.

Two research projects on Scandinavia's media culture have also been launched, both utilizing existing skills within the center, while involving new external colleagues. One project, "Scandinavian Media Culture 1814–2014: A Comparative History (SMC)", compares media systems and media use in Scandinavia during a period that witnessed the decisive emergence of nation states, and introduced the modern mass media. The second project, "The Newsreel Network (TNN)," compares news reports between countries and across different media forms over time, primarily in the Nordic region. Both research projects are led by Mats Jönsson and involve workshops and conferences with participants from Stanford, Yale, the Sorbonne and UCLA. Results from some of the pilot studies have already been published internationally.

The extensive research and publishing project, "The Scandinavian Canon", examines the most influential literature of Scandinavia's cultural and political history. The project is focused on forms of Scandinavian identity, Scandinavian literary heritage and how it has been processed nationally, regionally and internationally, considering significant shifts in national self-awareness, Scandinavian identity formation and the international perception of Scandinavian character. The significance and meaning of the Scandinavian canon varies considerably depending on the national, regional or international perspective applied. Researchers with world-leading expertise in these different perspectives will participate in the project, which incorporates a number of universities both within and without Scandinavia, and is managed and administered by Anders Mortensen and Robert Zola Christensen (CSS, Lund). The project will culminate in a series of research volumes that examine important aspects of the Scandinavian "exceptionalism" literary canon. These volumes are interconnected anthologies well suited to the purposes of individual study and/or to public discussions

of literature's contribution to the shaping of national self-awareness, Scandinavian identity formation, and international perceptions of Scandinavian character.

A special initiative, partly taking place within the confines of "The Scandinavian Canon" project, involves a conference on the subject of Scandinavian cosmopolitanism during the Enlightenment, with particular focus on the internationally famous abolitionist, economist and author Carl Bernhard Wadström (1746–1799). This conference will be organized by CSS, together with The Swedenborg Society and The Anglo-Swedish Society, both based in London. "The 2015 International Carl Bernhard Wadström Conference on Human Rights and the Abolition of Slavery" will take place in Bloomsbury, London on June 2–4 2015.

A large book on Scandinavian literature, entitled *Nordens litteratur* (Nordic Literature), will be issued in 2015. Utilizing a comparative perspective, the book studies Nordic literature, from ancient times to the present day, as a unified phenomenon. For the first time, Swedish, Danish, Finnish, Greenlandic, Icelandic, Norwegian and Sami literatures are treated not as isolated and static entities, but as literatures that interact among themselves and with other literatures. One of the two editors is Richard Schönström (CSS and SOL), and the project currently involves a dozen writers from different universities in Sweden. It is aimed primarily at students in literary basic education and teacher training but is also suitable for any member of the public with an interest in Nordic literature and culture.

LÄNKAR FÖR VIDARE LÄSNING – LINKS FOR FURTHER READING

International Web Community for Scandinavian Studies (IWCSS): www.css.lu.se

IWCSS Nyheter: www.css.lu.se/nyheter/

IWCSS Nyhetsbrev/Newsletter: www.css.lu.se/nyheter/nyhetsbrevsarkiv/

Nyhetsrapportering om Från grannspråk till främmandespråk och dess rön:

Sydsvenskan: www.sydsvenskan.se/sverige/bron-mellan-spraken-rasar/

DR-Nyhederne: www.dr.dk/tv/se/ultra-nyt/ultra-nyt-109#!/

SVT: www.svt.se/nyheter/varlden/svenska-ungdomar-forstar-inte-danska

TV-Lorry: www.lorry.dk/arkiv/2013/11/4?video_id=84605

Berlingske Tidende: www.b.dk/nationalt/svensk-er-blevet-et-fremmedsprog

Sydsvenskan: www.sydsvenskan.se/danmark/sprakforbistring-over-sundet/

Sydsvenskan: www.sydsvenskan.se/taggar/mari-bacquin/

Dansk P1: www.dr.dk/P1/Kulturnyt/Udsendelser/2013/09/13110058.htm#.UjQNYjRvc.facebook

Sydsvenskan: www.sydsvenskan.se/danmark/ungdomar-har-svart-for-danska/

Dansk TV-avis: www.dr.dk/tv/se/tv-avisen/tv-avisen-755

Sydsvenskan: www.sydsvenskan.se/sverige/varfor-ar-danskan-sa-grotig/

Politiken: politiken.dk/kultur/ECE2071896/forskere-dansk-og-svensk-er-fremmedsprog-ikke-nabosprog/

Svenska Dagbladet: www.svd.se/nyheter/inrikes/ungdomar-har-svart-for-danska_8485042.svd

Sydsvenskan: www.sydsvenskan.se/danmark/chatta-med-sprakforskare/

DR P1: www.dr.dk/P1/P1Morgen/Udsendelser/2013/09/14/091604.htm

www.nyhetsdatabasen.se/senaste-nytt-om/robert+zola+christensen.htm

Ytterligare medialt genomslag i samband med Från grannspråk till främmandespråk:

spraktidningen.se/blogg/fyra-av-tio-svenskar-valjer-engelska-i-danmark

www.nyhetsrummet.se/nyhet/29388/fran-grannsprak-till-frammandesprak---ett-seminarium-om-dansk-svensk-sprakforstaelse/

sproget.dk/nyheder/hvad-siger-de-derovre-pa-den-anden-side-af-sundet

sprakforsvaret.bloggaggratis.se/2013/11/23/10362450-danska-och-svenska-ar-fortfarande-grannsprak/

nordisksprogkoordination.org/nyheder/fraan-grannsprak-till-fraemmandespraak

www.norden.org/da/aktuelt/nyheder/danska-och-svenska.-grannsprak-eller-fraemmandespraak

www.norden.org/da/nordisk-ministerraad/samarbejdsministrene-mr-sam/norden-i-fokus/

www.norden.org/da/nordisk-ministerraad/samarbejdsministrene-mr-sam/norden-i-fokus/

www.norden.org/da/nordisk-ministerraad/samarbejdsministrene-mr-sam/norden-i-fokus/

www.norden.org/da/nordisk-ministerraad/samarbejdsministrene-mr-sam/norden-i-fokus/